

JAARVERSLAG 2017

INHOUD

Voorwoord van de voorzitter

4

Overzicht productie pluimveeslachterijen

6

De rol van NEPLUVI

8

Nederland als mondiale koploper

10

De noodzaak van een gelijk speelveld

12

Duurzaamheid

14

Dierenwelzijn

18

Diergezondheid

20

Communicatie over de pluimveesector

22

Export

24

Bestuur en secretariaat NEPLUVI

32

In memoriam Jan Odink

33

Colofon

34

Voorwoord

De pluimveeverwerkende industrie is in 2017 verder ontwikkeld volgens haar doelstelling om op zoveel mogelijk punten steeds beter en duurzamer te worden. Dat past ook goed binnen de ambitie onszelf voortdurend te verbeteren.

Concepten

In de 'Kip van Morgen' hebben we het ambitieniveau voor de transitie naar conceptkip vastgelegd. Er is met deze ontwikkeling gezocht naar een evenwicht tussen de verschillende duurzaamheidsaspecten met betrekking tot dierenwelzijn en milieu. Bijzonder is dat die transitie in 2017 al bijna volledig vorm heeft gekregen in de vitrine van de supermarkten in Nederland. Dit is enkele jaren eerder dan verwacht. Naast deze concepten is er ruimte op basis van verschillende duurzaamheidsinitiatieven andere concepten verder te ontwikkelen. In de praktijk is zo een heel scala van concepten ontstaan, die aan de ene kant overeenkomsten vertonen, maar aan de andere kant van elkaar verschillen.

Vogelgriep

In 2017 is het duidelijk geworden dat de vogelgriep, aviaire influenza, een ziekte is geworden waarmee we voortdurend rekening moeten houden. In het begin van het jaar kampten we met de naweeën van 2016, terwijl aan het eind van het jaar sprake was van een nieuwe tegenvaller. "Elk nadeel heb zijn voordeel", om maar eens een bekende Nederlander te citeren, en dat is ook hier het geval. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is samen met de NVWA in staat zeer gericht en efficiënt vogelgriep te bestrijden, zodat schade voor het dierenwelzijn en economische schade zo beperkt mogelijk blijven. De grootste dreiging wordt gevormd door naar Nederland trekkende wilde vogels

die drager zijn van het virus. De sector zal zich moeten beraden op maatregelen om het virus buiten de stallen te houden, ook als het virus rond het bedrijf aanwezig is door de wilde vogelpopulatie. Ook in dit kader zal de sector haar best doen om steeds beter te worden.

Druk toezichthouder

Hoewel de Nederlandse pluimveeverwerkende industrie een uitermate hoog niveau heeft wat betreft voedselveiligheid en dierenwelzijn - een niveau dat ook alom in de wereld wordt erkend en geroemd - is er een grote druk vanuit de toezichthouder. Die is van mening dat er op diverse onderdelen verbeteringen nodig zijn om aan de eigen interpretatie van de wet- en regelgeving te voldoen en dwingt dat af met boetes en maatregelen. De toezichthouder meent daarin te worden gesteund door de politiek, door de Tweede Kamer.

De pluimveeverwerkende industrie werkt voortdurend aan verbeteringen en is van mening dat de toezichthouder zich moet beperken tot het handhaven van de wet en regelgeving. Op basis van eigen interpretatie en opinie verdergaan dan de wet- en regelgeving en gebruik van bestuurlijke dwang (boetes) daarvoor en eisen die geen effect sorteren, maar wel financieel schadelijk zijn, horen daar niet bij. NEPLUVI wil graag weer tot een goede verhouding en samenwerking met de NVWA komen om de door haar gewenste vooruitgang vorm te geven, maar zal zich verzetten tegen het onder dwang doordrukken van zaken die niet conform de wet- en regelgeving zijn.

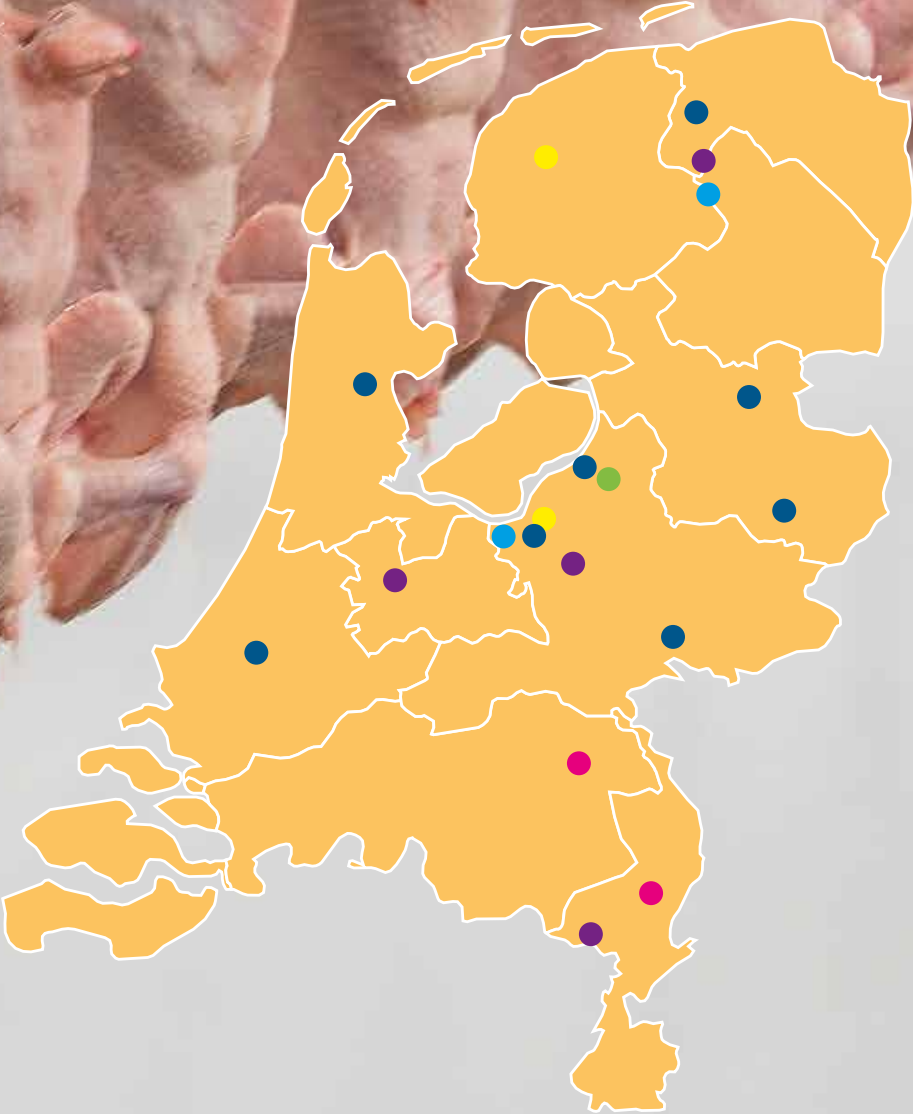
Export

Nederland kent een grote export van pluimveevlees. Voor een deel heeft dat te maken met de positie van Nederland als handelsland met een goede haven, waardoor er ook een grote import van pluimveevlees is, en voor een ander deel met de productie die hoger ligt dan voor de eigen markt nodig is. De productie is van zulke hoge kwaliteit dat de producten goed geëxporteerd kunnen worden. Hier vaart de economie wel bij en ook het dierenwelzijn, dat juist in Nederland op een zeer hoog niveau staat. Als kip kun je het best in Nederland gehouden worden, dan ben je het beste af. Valt er dan niets te verbeteren? Jawel, er is altijd verbetering mogelijk en daar wordt in Nederland dan ook voortdurend aan gewerkt.

Gert-Jan Oplaat
voorzitter NEPLUVI

Overzicht productie pluimveeslachterijen in 2017

Vleeskuikenslachterijen

- <20.000 ton**
 - Uden KemperKip B.V.
 - Panningen Van der Linden Poultry Products B.V.
- 20.000 - 50.000 ton**
 - Hunsel Mieke Hunsel B.V.
 - Breukelen Pluimveeslachterij C. van Miert B.V.
 - Leek Pluimveeslachterij Gebr. Heijs B.V.
 - Stroe Pluimveeverwerking Jan van Ee
- 50.000 - 80.000 ton**
 - Haulerwijk Frisia Food B.V.
 - Nijkerkerveen Van den Bor Pluimveeslachterij
- > 80.000 ton**
 - Wehl Esbro B.V.
 - Zevenhuizen Exportslachterij Clazing B.V.
 - Nunspeet Gecombineerde Pluimvee Slachterijen
 - Goor Plukon
 - Blokker Plukon
 - Dedemsvaart Plukon
 - Grootegast Storteboom Kornhorn B.V.
 - Putten Storteboom Fresh B.V.

Overige pluimveeslachterijen

- <20.000 ton**
 - Ermelo Tomassen Duck-To B.V.
 - Dronrijp W. Van der Meer en Zonen B.V.
- 50.000 - 80.000 ton**
 - Epe Pluimveeslachterij G.P. Remkes B.V.

De rol van NEPLUVI

NEPLUVI is de brancheorganisatie voor de pluimveeverwerkende bedrijven. NEPLUVI vertegenwoordigt meer dan 99% van de Nederlandse pluimveeslachtingen. De leden bestaan niet alleen uit pluimveeslachterijen maar omvatten ook bedrijven die pluimveevlees be- en verwerken, koel- en vrieshuizen en handelaren in zowel slachtpluimvee als pluimveevlees. Naast deze groep heeft NEPLUVI enkele geassocieerde leden die actief zijn in de periferie rond de pluimveevleessector. Dit zijn bijvoorbeeld machinefabrikanten.

Belangenbehartiging

NEPLUVI behartigt de belangen van haar leden op wijd uiteenlopende onderwerpen. Het gaat bijvoorbeeld om dierenwelzijn, voedselveiligheid, export en sociale aangelegenheden. In het kader van deze verschillende thema's nemen de medewerkers van NEPLUVI actief deel aan verscheidene werkgroepen en overleggen ze met bijvoorbeeld leden, ministeries, NVWA, WUR, etc. NEPLUVI is lid van de AVEC, de Europese overkoepelende brancheorganisatie die zich zowel inhoudelijk inzet voor de pluimveevleessector als een groot deel van de communicatie richting de Europese Commissie op zich neemt. Daarnaast is NEPLUVI lid van de International Poultry Council (IPC) om ook op wereldniveau zaken te kunnen afstemmen en ontwikkelingen te kunnen stimuleren. Bovendien dient NEPLUVI als spreekbuis voor de sector, bijvoorbeeld als reactie op berichtgeving in de media of bij vragen van de media. Middels een communicatiecampagne gericht op het imago van de vleeskuikensector stelt NEPLUVI zich ook actief op om de sector op een juiste en eerlijke manier onder de aandacht van het Nederlandse publiek te brengen. NEPLUVI werkt binnen de Nederlandse pluimveesector samen met diverse andere brancheorganisaties. Hieronder vindt u een korte toelichting van de belangrijkste andere vertegenwoordigers in de pluimveesector.

AVINED

AVINED is de organisatie die de gehele pluimveesector vertegenwoordigt. AVINED vervult een rol als informatieverschaffer, overlegplatform voor de sector en spreekbuis richting overheid. Daarnaast beheert AVINED enkele belangrijke nationale databases, zoals

de antibioticaregistraties en het KIP-systeem waarin alle primaire bedrijven verplicht geregistreerd staan. Bij een uitbraak van een dierziekte is AVINED vanuit de sector het eerste aanspreekpunt voor de overheid.

PLUIMNED

PLUIMNED behartigt de belangen van de pluimveevleessector. Zij fungeert als overlegplatform voor de pluimveevleessector en als spreekbuis richting de overheid. De hoofdactiviteit van PLUIMNED is het beheer van IKB Kip, een wereldwijd kwaliteitsschema voor de gehele pluimveevleessector.

OVONED

Waar PLUIMNED de belangen van de pluimveevleessector behartigt, heeft OVONED een vergelijkbare rol voor de eiersector. OVONED beheert IKB Ei, een kwaliteitszorgsysteem voor de productie van eieren. NEPLUVI maakt dan ook geen deel uit van OVONED.

Overige vertegenwoordigers van de sector

Naast bovengenoemde overkoepelende organisaties zijn er al vele jaren diverse andere brancheorganisaties binnen de sector actief. De Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP) en LTO-NOP behartigen de belangen van de primaire sector. De eierhandelaren worden vertegenwoordigd door de Algemene Vereniging van Eierhandelaren (Anevei). De kuikenbroederijen en fokkerijbedrijven worden sinds enkele jaren vertegenwoordigd door de Centrale Organisatie Broedeieren en Kuikens (COBK). NEPLUVI heeft intensief contact met al deze organisaties, met als doel de belangen van de pluimveesector zo goed mogelijk af te stemmen en te behartigen.

Nederland als mondiale koploper

De pluimveevleessector in Nederland ligt zo ver voor op andere landen dat we wellicht uit het zicht van het peloton zijn verdwenen, maar ze zullen pogen ons in te halen. Daarmee trekt de Nederlandse pluimveeverwerkende industrie het mondiale niveau omhoog. Daar zijn we trots op en toch is er ook veel kritiek.

Waar Nederland in de wereld gezien wordt als absolute koploper op het gebied van de agro-business - zie bijvoorbeeld de National Geographic van september 2017 (zie de foto's hiernaast) - wordt er in Nederland zelf door enkele partijen namelijk net gedaan alsof er niets deugt. Er is in Nederland veel kritiek op de dierlijke productiesectoren en ook op de pluimveevleessector. Dat steekt een beetje. NEPLUVI trekt zich die kritiek aan en zoekt naar mogelijkheden om de pluimveeverwerkende bedrijven en de toeleverende bedrijven (de vleeskuikenbedrijven) beter te positioneren. Aan de ene kant door te laten zien wat er daadwerkelijk in Nederland op de bedrijven plaatsvindt - inclusief alle innovaties - en aan de andere kant door ontwikkelingen in gang te zetten die de maatschappelijke positie van de bedrijven versterken. Want er zijn altijd nieuwe uitdagingen en er is altijd ruimte voor verdere verbetering.

Koppositie versterken

We willen onze koppositie versterken, met name in dierenwelzijn, maar ook op het gebied van voedselveiligheid en milieu. Het vergt echter wel ruimte om te kunnen ondernemen en we verzoeken de overheid dan ook het klimaat te bieden waarin we ons kunnen doorontwikkelen. Daar is een gelijk speelveld voor nodig en dat komt aan de orde in het volgende hoofdstuk. Daarna het

hoofdstuk duurzaamheid met onder meer aandacht voor vernieuwing in de vleeskuikensector, de gunstige CO₂-footprint, de hoogwaardige toepassing van bijproducten en energiereductie. In het hoofdstuk dierenwelzijn wordt ingegaan op de optimalisering van het vangen en laden van pluimvee, verbetertrajecten voor het kantelen en de borging van het welzijn tijdens het transport.

De noodzaak van een gelijk speelveld

Nederlandse pluimveeverwerkende bedrijven streven allemaal hetzelfde doel na: op een zo goed mogelijke wijze kwalitatief hoogwaardige en veilige producten vermarkten. Om als bedrijf goed te kunnen ondernemen, is het noodzakelijk dat er een gelijk speelveld is. Dit geldt niet alleen voor bedrijven in de Nederlandse sector, maar ook voor Nederlandse bedrijven die opereren in andere Europese lidstaten.

Uniform toezicht in Nederland

Voor Nederlandse pluimveeverwerkende bedrijven is er continu toezicht vanuit de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). Indien er geen toezicht is, mag een pluimveeslachterij niet slachten. Het is voor deze bedrijven van belang dat de wijze van controle en toezicht van de ene NVWA-toezichthouder gelijk is aan die van de andere. Een bedrijf moet door verschillende toezichthouders uniform worden gecontroleerd en die controle moet gelijk zijn aan het toezicht bij andere bedrijven. Helaas komt het nog te vaak voor dat de wijze van toezicht en handhaving tussen verschillende toezichthouders niet gelijk is. Dit uit zich onder andere in uiteenlopende afkeurpercentages van eenzelfde koppel dat op meerdere slachterijen is geslacht, of in de verschillende wijzen waarop toezichthouders bepaalde regelgeving interpreteren.

Internationaal

In de Europese Unie is er sprake van vrij verkeer van goederen. Zodoende is het niet alleen van belang dat er binnen Nederland een gelijk speelveld is, maar ook binnen de EU. Veel aspecten van productie en verwerking van pluimvee zijn in Europese wetgeving geregeld. Er zijn echter ook vele dossiers waaruit blijkt dat de Nederlandse interpretatie van Europese wetgeving verder gaat dan die van andere Europese lidstaten. Dit zorgt ervoor dat de Nederlandse verwerkers aan additionele eisen moeten voldoen en daar extra kosten voor moeten maken, terwijl verwerkers in andere lidstaten dat niet hoeven. Dit speelde in 2017 onder andere bij de interpretatie van de regelgeving over dierlijke bijproducten. Die konden daardoor niet op een hoogwaardige manier worden afgezet. Ook speelde het bij de afkeuring van vlees op uitsluitend kwaliteitsafwijkingen waar dat een zaak is voor de ondernemer en dit op een ander moment in het proces plaatsvindt.

Overgangstermijnen nodig

NEPLUVI heeft nog veel wensen ten aanzien van hoe er uniform en redelijk, zowel nationaal als Europees gezien, zou moeten worden gehandhaafd. Toch is het hoopvol dat NEPLUVI regelmatig overleg voert met de NVWA over dergelijke zaken. Echter, hierbij moet opgemerkt worden dat het helaas nog te vaak voorkomt dat bepaalde beleidsvoornemens en plannen pas worden besproken als ze al vaststaan of zelfs pas wanneer ze in de praktijk al worden toegepast. Hierdoor kunnen bedrijven er niet over meedenken en er ook niet tijdig op inspelen. Het aanpassen van systemen kan niet van de een op de andere dag en er zijn (zeker als de volksgezondheid er niet door in het geding komt) redelijke overgangstermijnen nodig.

Meedenken

De pluimveeverwerkende bedrijven staan er altijd voor open om proactief mee te denken over manieren om de productie te verbeteren. In 2017 is dit onder andere gebleken toen met het ministerie van gedachten is gewisseld over hoe het Proces Hygiëne Criterium van *Campylobacter* voor vleeskuikenkarkassen eruit zou moeten komen te zien. Daarnaast zijn vanuit de sector extra eisen opgenomen in private kwaliteitsschema's om het vangen en laden van pluimvee te optimaliseren en is meegedacht over de borging van dierenwelzijn in de praktijk met behulp van camera's. Al met al hoopt NEPLUVI dat zij in een zeer vroegtijdig stadium betrokken wordt bij eventuele beleidswijzigingen. Dit om enerzijds haar kennis in te kunnen brengen en anderzijds om bedrijven de tijd te geven om in te spelen op toekomstig beleid. Uiteindelijk zou het einddoel van zowel de NVWA als de sector moeten zijn om hoogwaardige en veilige producten af te leveren. Bedrijven moeten die kunnen produceren in een nationaal en Europees gelijk speelveld.

Duurzaamheid pluimveevlees

Duurzaamheid is de afgelopen jaren een steeds belangrijker thema geworden in de maatschappij, de politiek en het bedrijfsleven. Stakeholders in het publieke debat hanteren verschillende definities. Zo stelt de ene partij dat een aspect als CO₂-footprint leidend moet zijn om te bepalen of een product duurzaam is, terwijl een andere partij het aspect dierenwelzijn belangrijker vindt. Feit is dat pluimveevlees in vergelijking met allerlei andere vleessoorten een lage CO₂-footprint heeft en dat de verschillende concepten in het kipschap allemaal op hun eigen manier duurzaam zijn.

Bij de productie van kip is er een spanningsveld tussen enerzijds zaken die in het kader van dierenwelzijn gewenst worden en anderzijds zaken die een milieu-effect hebben. Bij welzijnsvriendelijke kipconcepten wordt de carbonfootprint minder gunstig; vooral doordat de voederconversie minder gunstig wordt door een langzamere groei en, in veel mindere mate, door een lagere bezetting per vierkante meter en/of door uitloopruijme naar buiten. In onze sector is er praktisch geen manier om op één aspect van de bedrijfsvoering te voldoen aan alle wensen, zonder in de knoop te komen met andere aspecten. Gelukkig kan de consument vandaag de dag kiezen uit tal van concepten, waarbij het ene concept meer de aandacht legt op een zo efficiënt mogelijke CO₂-footprint, terwijl het andere extra aan dierenwelzijn gerelateerde eisen stelt. Zo kan iedere consument een keuze maken die past bij zijn definitie van duurzaamheid.

Vernieuwing in de vleeskuikensector

In de afgelopen jaren zijn veel supermarkten massaal overgestapt op alternatieve kip-concepten, niet alleen voor verse kipproducten, maar ook steeds vaker voor producten waarin kip is verwerkt. Dit is een belangrijke stap in de verwaarding van de gehele kip.

De vleeskuikensector is trots dat zij heeft kunnen inspelen op de verandering in de vraag. Er zijn nieuwe kippenrassen geïntroduceerd en aanpassingen verricht om te voldoen aan extra dierenwelzijnseisen. Dat heeft ertoe geleid dat nu ruim 30% van de vleeskuikens in Nederland wordt gehouden volgens concepten die uitgaan van een tragere groei.

Gunstige CO₂-footprint

De productie van kip is, zeker in vergelijking met ander vlees, een efficiënt proces. Kippen hebben weinig voer nodig om dit om te zetten in vlees. Daarom is er voor de productie van kip minder landbouwareaal nodig en dat is gunstig voor de CO₂-footprint. Door de jaren heen is deze footprint steeds lager geworden, mede door verbetering van de voederconversie en toepassing van energieneutrale concepten in de markt. De CO₂-uitstoot is sinds 1990 met meer dan 35% gedaald. De trager groeiende rassen hebben weliswaar een minder goede CO₂-footprint, maar ook die is nog steeds zeer gunstig, zeker in vergelijking met andere vleessoorten, zoals rund- en varkensvlees.

Hoogwaardige toepassing bijproducten

Alle partijen binnen de pluimveevleessector zijn zich bewust van de effecten van hun bezigheden op bijvoorbeeld

het milieu en ze pogen de milieu-impact te beperken. In 2017 is onder andere met de NVWA gesproken over de mogelijkheden om meer dierlijke bijproducten een hoogwaardigere toepassing te geven. Volgens NEPLUVI biedt de wetgeving hiervoor mogelijkheden. Uit in het verleden verricht onderzoek door onderzoeksinstituut IRAS van Universiteit Utrecht is gebleken dat er bij een hoogwaardiger afzet van meer dierlijke bijproducten geen enkel additioneel risico voor volks- of diergezondheid is. NEPLUVI heeft in 2017 door Blonk Consultants laten onderzoeken wat de milieuwinst zou zijn indien de bijproducten van ante mortem goedgekeurde dieren in de hoogwaardige ‘categorie 3’ worden ingedeeld. Dat zou een jaarlijkse besparing opleveren gelijk aan de CO₂-uitstoot van 2.500 rondjes met de auto om de aarde en 3660 voetbalvelden aan landgebruik. Bovendien zou het 549 miljoen m³ aan gas besparen. NEPLUVI hoopt dat, mede vanuit duurzaamheidsoptiek, ruimte wordt geboden om alle dierlijke bijproducten zo hoogwaardig mogelijk af te zetten.

NEPLUVI heeft ook in 2017 gepleit voor de toepassing van Processed Animal Proteins (PAP's) van pluimvee in voer voor andere diersoorten dan pluimvee. De hoogwaardige toepassing van deze eiwitrijke ingrediënten levert niet alleen grote milieuwinst, maar draagt ook bij aan een circulaire economie.

Energiereductie

In iedere schakel van de keten wordt gezocht naar mogelijkheden om verbeteringen in de bedrijfsvoering door te voeren. Naast de overgang naar kip-concepten wordt nagedacht over verbeteringen in bijvoorbeeld mestverwerking, energieopwekking en

emissiereductie. Steeds meer staldaken worden voorzien van zonnepanelen en bedrijven investeren in bijvoorbeeld houtgestookte biomassaketels om de stallen te verwarmen. De inzet van warmtewisselaars levert tot 60% reductie van het energieverbruik op en vermindert bovendien de fijnstofuitstoot. Deze reductie in emissie levert een bijdrage aan het doel van de pluimveesector om in 2025 emissiearm te zijn; een zo laag mogelijke uitstoot van voornamelijk ammoniak, fijnstof en geur.

De overheid en diverse branches hebben enkele jaren geleden samen het convenant Meerjarenaafpraak Energie-Efficiency (MJA-3) opgesteld. De deelnemers hebben als doel om in 2020 een energiereductie van 30% te behalen ten opzichte van 2005. Ook de vleesverwerkende industrie, inclusief vele leden van NEPLUVI, hebben zich hierbij aangesloten. De vleesverwerkende industrie neemt al jarenlang maatregelen om energie te besparen. Denk hierbij aan tl-buizen vervangen door ledverlichting, zonnepanelen of investeren in nieuwe warmtepompen. De sector blijft ambitieus. Zo blijkt uit bij de overheid ingediende plannen dat de sector alleen al in 2017 een energiebesparing van 6% wilde bewerkstelligen. Over de daadwerkelijke besparing in 2017 zijn op het moment van schrijven nog geen cijfers bekend.

Het gaat te ver om in dit verslag in te gaan op alle lopende initiatieven, maar het is goed te vermelden dat de sector ook in 2017 de in het verleden genomen duurzaamheidsinitiatieven voortzet. Hierbij moet gedacht worden aan de verbranding van pluimveemest, de verwerking van bepaalde dierlijke bijproducten tot bruikbare producten als diervoeder en lijn, en gebruik van windmolens, zonnepanelen en restwarmte bij bedrijven in de pluimveesector.

Dierenwelzijn

Het welzijn van de dieren staat in de hele keten centraal. Hier wordt streng op toegezien middels handhaving van Europese en nationale wetgeving. Pluimveeverwerkers besteden daarnaast nog veel extra aandacht aan dierenwelzijn door zich te houden aan allerlei bovenwettelijke eisen. Die kunnen zijn vastgelegd in door de sector opgestelde kwaliteitssystemen, maar kunnen ook door individuele bedrijven zijn vastgelegd.

Het welzijn van de dieren staat in de pluimveesector centraal vanaf het moment dat de dieren uit het ei komen tot en met de slacht. De sector innoveert ook op dit punt continu en er worden vele ontwikkelingen doorgevoerd die bijdragen aan een nog betere borging van het dierenwelzijn. Voorbeelden zijn de toename van het aantal uitgekomen eendagskuikens dat direct kan beschikken over voer en water, het groeiend aantal dieren dat wordt gehouden volgens een marktconcept met een 'plus' voor dierenwelzijn en de totstandkoming van een Europese gids met 'best practices' voor het transport van pluimvee.

Optimaliseren vangen en laden

In het verleden is vanuit de Europese Food and Veterinary Office (FVO) opgemerkt dat het dierenwelzijn in Nederlandse pluimveeslachterijen op een hoog niveau staat vergeleken met diverse andere EU-lidstaten. Toch blijft de pluimveeverwerkende industrie werken aan optimalisering. Eén van de zaken waar in 2017 invulling aan is gegeven, is optimalisering van het vangen en laden van pluimvee. Zo is bijvoorbeeld personeel van vang- en laadploegen opgeleid om deze werkzaamheden uit te voeren en is Wageningen University & Research gestart met onderzoek naar voorkómen van letsels bij het vangen en laden.

Verbetertrajecten kantelen

De Nederlandse slachterijen hebben in 2017 veel aandacht besteed aan het kantelen van onbedwelmd pluimvee. Diverse slachterijen zijn succesvolle verbetertrajecten gestart.

We hebben de handhavende instantie gevraagd om heldere criteria zodat bedrijven weten wanneer ze correct handelen. Die hebben we echter niet gekregen waardoor het voor bedrijven uitermate lastig was de praktijk aan te passen om aan eisen te voldoen. NEPLUVI is verheugd dat slachterijen op dit punt toch snel en accuraat hebben geschakeld. Bij de ontwikkeling van nieuwe systemen voor het vangen, laden en transport van vleeskuikens wordt bovendien rekening gehouden met de steeds hogere eisen die hier aan gesteld worden, waardoor de systemen in de toekomst het welzijn nog beter zullen kunnen borgen..

Borging welzijn tijdens transport

Een onderwerp dat ook in 2017 hoog op de agenda van de sector stond, is de borging van het welzijn tijdens transport. Met name als dit transport plaatsvindt op dagen met extreme hitte. Hoewel individuele slachterijen al lange tijd werken met protocollen over het transport in dergelijke omstandigheden, is in 2017 een sectorbreed protocol opgesteld. Hierin zijn tal van maatregelen opgenomen om het dierenwelzijn tijdens transport op hete dagen te borgen. Zoals ventilatoren bij het vangen en laden van pluimvee, de bezettingsdichtheid in de containers verlagen en de vrachtwagens laten doorrijden tot het moment van de slacht (zodat de dieren continu van ventilatiewind worden voorzien). NEPLUVI voert overleg met de overheid om te bezien of, en onder welke voorwaarden, afspraken gemaakt kunnen worden over het transport van dieren tijdens hete dagen en het borgen van het toezicht indien er in dat kader op andere tijden geslacht zou moeten worden.

Diergezondheid

Bij het houden van dieren is één van de belangrijkste onderwerpen de gezondheid van de dieren zelf. Een goede diergezondheid is van belang voor zowel het welzijn van de gehouden dieren als voor de volksgezondheid en de voedselveiligheid. Bovendien kunnen uitbraken van bestrijdingsplichtige besmettelijke dierziekten grote consequenties hebben voor de afzet van producten. Dat geldt ook voor de producten afkomstig van gezonde dieren uit regio's van het land die niet getroffen zijn door een uitbraak.

Aviaire influenza

Aviaire influenza (AI) of vogelgriep is de laatste jaren regelmatig internationaal in het nieuws. De klassieke naam is vogelpest. Die naam is niet zomaar ontstaan, het duidt erop dat het een ernstige zich snel verspreidende ziekte is met veel sterftegevallen. Ook wijst die klassieke naam erop dat het geen nieuwe ziekte is. Het is wel een ziekte waar we, na een lange periode waarin het niet speelde, de laatste jaren steeds meer over horen en dat uit verschillende werelddelen. Met name de hoog-pathogene variant (HPAI) kan enorme schade veroorzaken door uitval en productiederving op de bedrijven en daarnaast door exportbelemmeringen. Het mogelijke risico voor de volksgezondheid van (varianten van) het virus is extra reden om de bestrijding van dit virus goed op orde te hebben.

Ook Nederland wordt steeds vaker met AI geconfronteerd. Eind 2016 waren er uitbraken in Nederland waar de sector begin 2017 nog de gevolgen van ondervond in de vorm van exportbelemmeringen, en eind 2017 waren er opnieuw enkele uitbraken. Het is duidelijk geworden dat de wilde vogelpopulatie een zeer belangrijke rol speelt in de verspreiding van HPAI en de suggestie - afkomstig van tegenstanders van het houden van dieren - dat de oorzaak gezocht moet worden in de intensieve wijze van het houden van pluimvee is verstomd. Dat het virus via wilde vogels

bij het gehouden pluimvee kan komen, is zorgelijk en er wordt dan ook gezocht naar betere mogelijkheden dat in de toekomst te voorkomen.

Maatwerk overheid

NEPLUVI is overigens heel tevreden over de ontwikkelingen in de bestrijding door de overheid en de NVWA. Er wordt steeds meer maatwerk geleverd, terwijl de mogelijke risico's goed beheerst worden. Niet-overdekte buitenuitloop vormt bijvoorbeeld een zeer groot risico op introductie vanuit de wilde vogelpopulatie. De overheid is daar alert op en anticipeert effectief door een ophokplicht in te stellen als de dreiging toeneemt, zelfs al vóórdat er een uitbraak onder gehouden pluimvee is geconstateerd. De overheid benut de toegenomen beschikbare kennis dus goed.

Door deze maatregel zijn er gedurende de risicoperiode geen uitbraken op uitloopbedrijven geweest. Helaas worden met het ophokken niet alle andere risico's weggenomen. Met name in waterrijke en daarmee wilde-vogelrijke gebieden blijven er extra risico's op insleep. Het is van groot belang te beseffen dat minder dan een grammetje mest van een wilde besmette vogel al genoeg is voor een uitbraak. Zeker bedrijven die in waterrijke gebieden gevestigd zijn, dienen zich daarvan bewust te zijn.

Inzet pluimveehouders

De pluimveesector beraadt zich over verkleining van de risico's, bijvoorbeeld door de hygiëne te verbeteren. Een compliment aan de pluimveehouders is hier op zijn plaats. De inzet en maatregelen om uitbraken te voorkomen, nemen immers toe. De besmettingen werden bovendien al in een zeer vroeg stadium ontdekt en daardoor bleven de uitbraken beperkt van omvang. Door de snelle melding en aanpak vindt geen verspreiding tussen bedrijven plaats. De regionalisatie werkt dus.

Regionalisatie

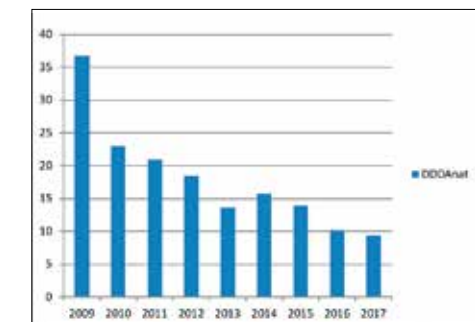
De bestrijding van AI in Nederland is effectief en de regionalisatie werkt uitstekend. Het is echter belangrijk dat de regionalisatie ook internationaal wordt geaccepteerd en dat dus geen beperkende exportmaatregelen voor het hele land worden afgekondigd. NEPLUVI heeft zich hier in 2017 hard voor gemaakt. Binnen de EU wordt de methode geaccepteerd en ook enkele derde landen houden rekening met deze aanpak. Maar voor enkele belangrijke exportmarkten ligt hier nog een uitdaging.

Antibiotica

In Nederland is veel aandacht voor beperkt en zorgvuldig gebruik van antibiotica. Dat is vooral omdat multiresistente bacteriën bij dieren een gevaar kunnen vormen voor de volksgezondheid. Een zeer terughoudend gebruik van antibiotica - we gebruiken het liever helemaal niet - past goed bij de zorgvuldige wijze waarop we in Nederland pluimvee houden. Diverse innovaties en ontwikkelingen in de sector hebben bijgedragen aan een sterke reductie van het gebruik van antibiotica - een reductie van 74% ten opzicht van het referentiejaar 2009 - terwijl het gebruik van middelen van tweede en derde keus nog sterker is gedaald. Met andere woorden: we maken veel minder vaak gebruik van antibiotica en als we dat doen, kiezen we vooral voor middelen met de laagste risico's op ongewenste resistentieontwikkeling. Hoewel recente publicaties erop wijzen dat het risico van de pluimveehouderij voor de volksgezondheid beperkt is, blijft het van belang verder te gaan op de ingeslagen weg. Het past bij het hoge Nederlandse niveau van de zorg voor dieren en bovendien worden zo eventuele toekomstige risico's door het houden van pluimvee zoveel mogelijk voorkomen.

Antibiotica bij vleeskuikens

Figuur 1: Ontwikkeling gemiddeld gebruik van antibiotica bij vleeskuikens 2009 – 2017. Data: SDa, grafiek: AVINED
Berekening volgens DDDAnat.

Communicatie

NEPLUVI heeft in 2015 het initiatief genomen voor de campagne Kip in Nederland en in 2016 en 2017 hebben we deze campagne verder uitgerold. De campagne geeft een transparant en eerlijk beeld van de sector. Eén van de belangrijkste boodschappen is dat er in de vleeskuikensector een enorme drive is om door de gehele keten vernieuwingen en verbeteringen door te voeren.

Event Kip in Nederland

Het is belangrijk om niet alleen de maatschappij maar ook onszelf in de sector voor te spiegelen wat voor mooie ontwikkelingen er gaande zijn. Daarom is in november 2017 het inspiratie-event Kip in Nederland georganiseerd, voor iedereen die zich verbonden voelt met de sector. Dit event had een gevarieerd programma met inspirerende sprekers die vanuit verschillende invalshoeken ingingen op de positie van de Nederlandse vleeskuikensectoren. Tijdens de bijeenkomst zijn bovendien de vernieuwingen in de vleeskuikensector gepresenteerd.

Campagne Kip in Nederland

Veel Nederlanders zijn nog steeds negatief over de sector, mede door de negatieve berichtgeving van diverse ngo's. Daarom hebben we in het najaar van 2017 opnieuw een landelijke Kip in Nederland-mediacampagne georganiseerd waarin mensen uit de sector een evenwichtig en feitelijk correct beeld schetsen van hun bedrijven en hun innovaties. Ze hebben een drietal positieve ontwikkelingen in de vleeskuikensector belicht. De onderwerpen waren:

- 'Ook fijnstof krijgen we samen klein' over initiatieven voor de ontwikkeling van technieken om de uitstoot van fijnstof te reduceren;
- 'Even bij de kippen inloggen om te zien hoe het gaat' over het gebruik van technologie in de stal;
- 'Onze kuikens lopen nu een hapje voor' over early feeding.

Die verhalen zijn verteld in advertenties, artikelen en online uitingen. De advertenties zijn in vier landelijke dagbladen geplaatst: Algemeen Dagblad, Trouw, NRC en de Volkskrant. Naast de advertenties in print is op internet aandacht gegenereerd voor de campagne. Banners op geselecteerde websites werden ruim 13 miljoen keer bekeken en er werden ruim 3,9 miljoen unieke internetgebruikers mee bereikt. Een longread, die gedurende twee weken werd getoond op de website van de Volkskrant, is 1,5 miljoen keer bekeken.

www.kipinnederland.nl

Export

De export van pluimveevlees is belangrijk voor de Nederlandse pluimveevesector. Voor de vierkantsverwaarding van pluimvee is de export van pluimveevlees zelfs noodzakelijk. Ook in 2017 zagen we een stijging in de totale hoeveelheid pluimveevlees dat werd geëxporteerd naar zowel landen binnen als buiten de Europese Unie. De pluimveevesectorproducenten in de Europese Unie voldoen aan hoge standaarden wat betreft dierenwelzijn, voedselveiligheid en milieueisen. In Nederland gaan deze eisen op vele vlakken zelfs nog verder dan de Europese standaarden. Niet alleen door aanvullende nationale wetgeving, maar ook doordat de Nederlandse bedrijven deelnemen aan bovenwettelijke kwaliteitssystemen. De reputatie die Nederlandse pluimveevleesproducten hierdoor wereldwijd hebben, zorgt voor een sterke mondiale exportpositie.

Echter, de Nederlandse pluimveevesector is ook onderhevig aan ongewenste exportverstoringen. Het is belangrijk bestaande handelsstromen in stand te houden en ons te richten op de opening van nieuwe exportmarkten. Voorkomen moet worden dat derde landen bij een HPAI-uitbraak de gehele Nederlandse export blokkeren. NEPLUVI en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zetten steeds meer in op de acceptatie van bijvoorbeeld zonering om bij een uitbraak van aviaire influenza de exportstromen enigszins in stand te houden. Zo zijn in 2017 onder andere met de Filipijnen afspraken gemaakt waardoor bij de uitbraak van vogelgriep de export van separatorvlees kon doorgaan, mits het product aantoonbaar voldeed aan additionele eisen.

Nieuwe afzetmarkten

Veel derde landen stelden bij de uitbraak van HPAI in 2017 importrestricties in. Bedrijven moesten daarom op zoek naar alternatieve exportmarkten. Deels kon het wegvallen van derde landen in 2017 opgevangen worden door toename van de export naar andere Europese lidstaten, maar dat neemt

het belang van het zoeken naar alternatieve exportmarkten niet weg.

NEPLUVI ziet het als een belangrijke taak om zich te richten op potentiële nieuwe markten en het verkrijgen van markttoegang. In 2017 werd gewerkt aan markttoegangsprocessen voor onder andere Japan, China en Mexico met als resultaat dat export van pluimveevlees naar Japan per augustus 2017 mogelijk werd.

China

De voorzitter van NEPLUVI heeft in de tweede helft van 2017 een bezoek gebracht aan China om de Nederlandse pluimveevesector nogmaals onder de aandacht te brengen en de banden met verschillende Chinese autoriteiten aan te halen.

In oktober 2017 heeft China de AI questionnaire geaccepteerd. Echter, niet lang daarna volgde een nieuwe uitbraak van HPAI wat ertoe heeft geleid dat China nog niets met deze questionnaire heeft gedaan. Het markttoegangsproces ligt sindsdien stil.

Zuid-Afrika

Zuid-Afrika, eerder nog de belangrijkste exportmarkt voor Nederlands pluimveevlees, heeft als reactie op de HPAI-uitbraak in november 2016 zijn grenzen geheel 2017 dicht gehouden. Zelfs nadat Nederland in mei 2017 door de OIE weer officieel vrij gemeld was van AI en de Europese Commissie meermaals had opgemerkt dat Zuid-Afrika onterecht handelde, is het nog niet gelukt deze maatregel van tafel te krijgen. NEPLUVI heeft via de Europese pluimveeorganisatie AVEC, het ministerie van LNV en de Europese Commissie meermaals druk uitgeoefend op Zuid-Afrika. Zuid-Afrika voert ondanks het vrijhandelsakkoord handelspolitiek uit op zeer hoog niveau, wat het moeilijk maakt om hier beweging in te krijgen.

Wat betreft de vrijwaringsmaatregelen is vooralsnog geen definitief besluit genomen. De verwachting is echter dat deze richting de 35% gaat, voor een duur van 3,5 jaar.

EU-vrijhandelsakkoorden en gezondheidscertificaten

De export van Nederlands pluimveevlees wordt naast het wegvallen van belangrijke exportmarkten door aviaire influenza ook verstoord door de uitkomst van FTA-onderhandelingen met de Mercosur-landen, de toekomstige Brexit en de grote importstijging van kip uit Oekraïne.

Medio 2017 werd opgemerkt dat Europa sinds 2016 kampt met een enorme toename van de import van borstkappen uit Oekraïne doordat gebruikgemaakt wordt van een slimmigheidje. Borstkappen met hieraan vast nog een klein gedeelte van de vleugel, vallen binnen het vrijhandelsakkoord onder een andere tarieflijn dan de lijn waaronder borstkappen normaliter geïmporteerd worden. Deze alternatieve lijn valt buiten de afgesproken quota en is heffingsvrij waardoor er geen limiet aan deze importen zit. Dit heeft in 2017 geresulteerd in een exportstijging van Oekraïne naar Europa van 67%. Hierdoor komt de Europese en de Nederlandse productie in de verdrukking. Deze situatie benadrukt het belang van nauwe betrokkenheid bij onderhandelingen over vrijhandelsakkoorden. Ditzelfde geldt voor de Mercosur FTA-onderhandelingen. Daarbij leek de pluimveevleessector ten opzichte van de automotive sector het ondergeschoven kindje en moesten er onnodige concessies worden gedaan. Het is des te belangrijker om als een relatief kleine sector onze stem te laten horen richting de Europese Commissie. In het geval van markten waarbij de onderhandelingen over bilaterale certificaten keer op keer op niets uitlopen en er eventueel al een vrijhandelsakkoord is, kan het interessant zijn om het betreffende land een EU-certificaat aan te bieden.

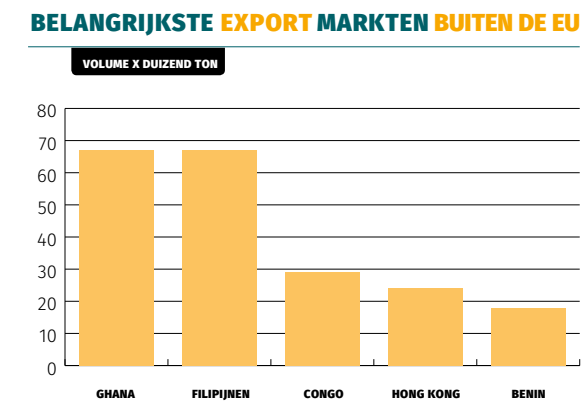
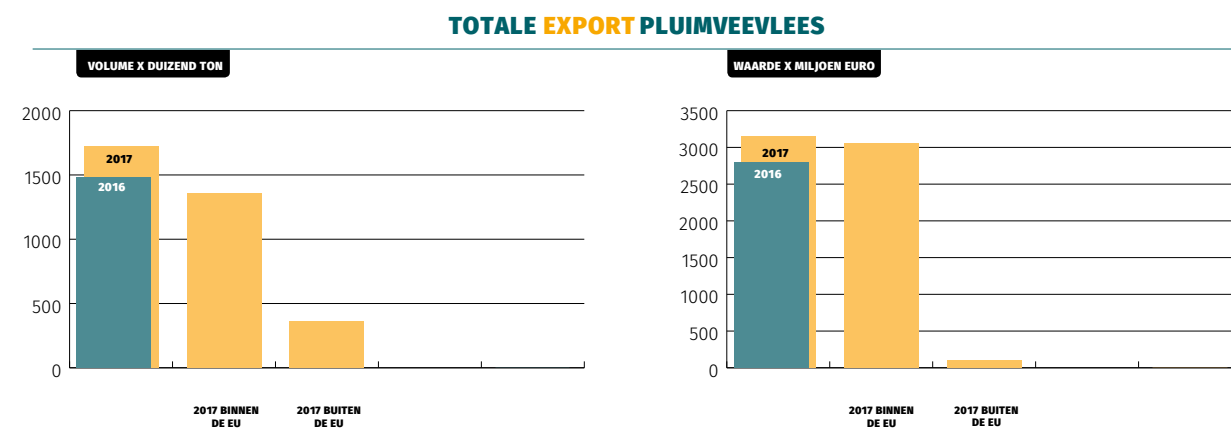
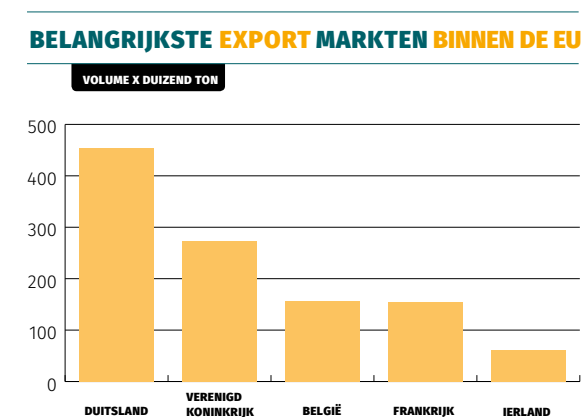
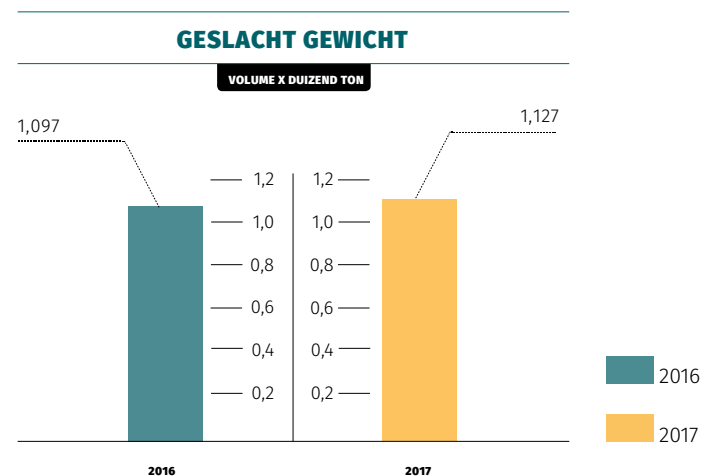
Exportpromotie

In het kader van het belang van de export voor de Nederlandse pluimveevleessector heeft het bestuur van NEPLUVI in 2017 besloten meer energie in exportaangelegenheden te steken. NEPLUVI heeft de nieuwe Werkgroep Export in het leven geroepen. Het doel van deze werkgroep is de lopende exportdossiers bespreken en de strategie van NEPLUVI bepalen. Daarnaast wordt dit overleg gebruikt om prioriteitslanden in te stellen en de acties van NEPLUVI en het bedrijfsleven te coördineren. Ook wordt de input gebruikt in overleggen met het ministerie en de NVWA over exportzaken.

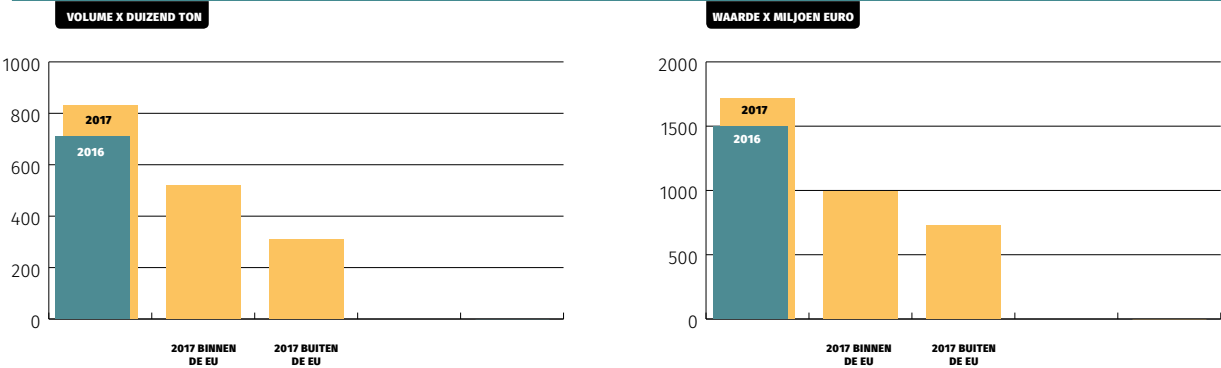
De voorzitter van NEPLUVI besteedt extra aandacht aan de export van pluimveevlees en zit ook de werkgroep voor.

Naast de werkgroep is er in 2017 begonnen met de bouw van een website ter bevordering van exportpromotie. De website is een online platform met informatie over de Nederlandse pluimveevleessector. We willen bovendien Nederlands pluimveevlees in derde landen onder de aandacht brengen en aantrekkelijker maken voor buitenlandse afnemers. Ten slotte stelt de website exporteurs in de gelegenheid potentiële afnemers te voorzien van betrouwbare informatie over de sector. In de zomer van 2018 moet de website online zijn.

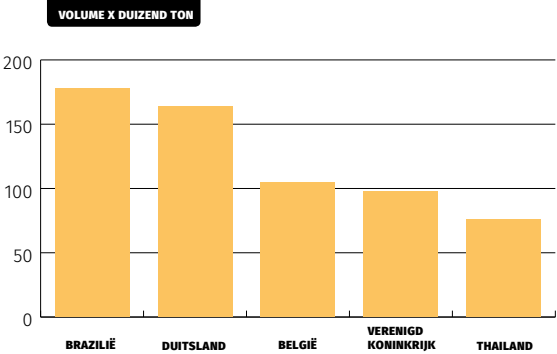

TOTALE IMPORT PLUIMVEEVLEES

BELANGRIJKSTE IMPORT MARKTEN 2017

Bestuur NEPLUVI

Gert-Jan Oplaat Voorzitter

Peter Poortinga Vice-voorzitter

Anton Storteboom Secretaris

Gert van den Bor Penningmeester

Arno Dekkers Bestuurslid

André Eegdeman Bestuurslid

Joop Eskes Bestuurslid

Wytze van der Meer Bestuurslid

Gert-Jan Tomassen Bestuurslid

Huib van de Vecht Bestuurslid

Secretariaat NEPLUVI

Peter Vesseur Algemeen secretaris

Mark den Hartog Plaatsvervangend algemeen secretaris

Anne Egelmeers Beleidsmedewerker

Robin de Bruine Beleidsmedewerker

Nadine Mulderij Secretariaresse

Ronald Kerkmeijer Secretaris Sociale Zaken Pluimvee Industrie

Sharon Wolf Beleidsmedewerker Sociale Zaken Pluimvee Industrie

Arjan van Dijk Senior beleidsmedewerker (tot maart 2018)

Anne Burgers Beleidsmedewerker (tot april 2017)

Carla Besselink Secretariaresse (tot april 2017)

NEPLUVI

In memoriam Jan Odink

Berend Jan Odink, oud-voorzitter van NEPLUVI, is op 29 april 2018 op 73-jarige leeftijd zeer plotseling overleden. Voor ons gevoel natuurlijk veel te vroeg. Jan was met nog met veel dingen bezig. Hij was - zoals we hem kennen - altijd zeer actief en was als voorzitter van het Fonds Pluimveebelangen ook nog betrokken bij de pluimveesector. Jan gebruikte de tijd, die hij

had gekregen nadat hij grotendeels gestopt was met werken, om veel in de privésfeer te ondernemen en daar genoot hij van, samen met Tineke. Ze hielden onder andere van het maken van cruises. Op 29 april was Jan, tijdens een cruise die ze maakten langs de oostkust van Afrika, op de Seychellen aan het snorkelen. Terwijl hij aan het doen was wat hij leuk vond, is er toen helaas een plotseling einde aan zijn leven gekomen. Een vol leven dat ook een bijzondere start heeft gekend. Jan is tijdens de hongerwinter op 18 augustus 1944 in Zwolle geboren en bleek vanaf zijn eerste start direct al zo vol levenslust, dat hij, ondanks de handicap waarmee hij

was geboren, alle kansen die hij kreeg wist te benutten. Jan heeft me verteld, toen we een keer met elkaar over allerlei ontwikkelingen in de landbouw en de sector spraken, dat hij graag dierenarts had willen worden, maar dat, toen hij een studierichting ging kiezen, hem dat werd afgeraden vanwege zijn handicap. Je kunt je afvragen of dat terecht was omdat Jan ook op technisch vlak eigenlijk alles voor elkaar kreeg, maar Jan is toen voor een andere keuze gegaan. Die keuze was 'Wageningen', waar hij als landbouweconoom is afgestudeerd. Jan heeft vervolgens diverse functies bekleed, van beleidsmedewerker bij het Productschap voor Vee en Vlees (PVV) (1971-1980), secretaris van het Landbouwschap (1980-1985), secretaris van het PVV (1985-2002), staatssecretaris van Landbouw (2002/2003), voorzitter van het Productschap Vis (2006-2010) tot voorzitter van NEPLUVI van 2004 tot en met 2014. In de periode dat hij voorzitter was van NEPLUVI heeft hij veel voor de vereniging betekend! Jan was bovendien benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau en ik kan me nog goed herinneren dat hij geridderd werd. Hij was daar terecht trots op. Maar bovenal was Jan trots op zijn vrouw Tineke, zijn kinderen Aletta, Dirkjan en Berend en zijn kleinkinderen, waar hij met liefde over kon vertellen.

Peter Vesseur, algemeen secretaris

Colofon

Redactie	secretariaat NEPLUVI
Productie	Copray Communicatie & Media
Eindredactie	Norbert van der Werff
Vormgeving	BuroDaan grafische vormgeving
Druk	Damen Drukkers